

MOCIÓ QUE PRESENTA EL GRUP MUNICIPAL DE PSC, ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA, CRIDA PER SABADELL, CIUTADANS, JUNTS PER SABADELL I PODEM, A DEBATRE EN EL PROPER PLE DE L'AJUNTAMENT SOBRE L'ERRADICACIÓ DE LA POBRESA MENSTRUAL A LA CIUTAT.

La pobresa menstrual és la dificultat de no tenir accés, no només a productes d'higiene íntima, sinó també a tot producte referent a la higiene bàsica com, per exemple, l'aigua, el sabó i altres productes necessaris per a la higiene i la salut íntimes de les dones i els homes trans.

L'elevat cost dels productes d'higiene íntima és un dels principals problemes que aboca a una situació de pobresa menstrual, ja que a la major part del món es consideren béns de luxe tenint en compte els impostos que se'ls hi aplica, cosa que els fa més inaccessibles. A Europa 1 de cada 4 dones ha de decidir, per problemes econòmics, entre comprar productes d'higiene íntima o aliments.

A l'estat espanyol els productes d'higiene íntima no es consideren productes de primera necessitat i el seu IVA és d'un 10% mentre que a la Viàgra, per exemple, s'hi aplica un 4%. 2 de cada 10 dones viuen al llindar de la pobresa, fet que les fa candidates a viure amb una menstruació poc saludable i a patir l'anomenat "analfabetisme menstrual" a conseqüència de la baixa o inexistent política de salut pública en aquesta matèria. L'estigma al voltant de la menstruació és un problema estructural de gènere que fa referència a una pobresa educativa, cultural i social que pateix el conjunt de la població, a causa de la inexistència de polítiques de salut públiques en la matèria de formació i educació sobre la menstruació (especialment en les dones més vulnerables). La pobresa menstrual fa més susceptibles les persones que menstruen de patir infeccions, ja que la falta de banys o instal·lacions fa que moltes d'elles no puguin mantenir una correcta higiene personal. Aquesta situació afecta especialment les persones sense llar o amb un alt grau d'exclusió social.

El proper 28 de maig se celebra el Dia Mundial per a la Visibilització Menstrual. Una data que es reivindica des del 2014 i que posa sobre la taula qüestions de gènere molt sovint silenciades a l'agenda política i mediàtica. La menstruació encara a dia d'avui és tractada com un tema tabú envoltat de mites, a vegades presentats sota una base aparentment científica que no té en compte les vivències de les persones menstruants. Aquesta falta de pedagogia sovint origina un seguit de creences falses que vulneren en moltes ocasions els drets de les dones i homes trans en edat de menstruació, infantilitzen la regla i normalitzen el dolor.

Garantir una gestió menstrual adequada és una qüestió de salut pública, ja que aquestes necessitats bàsiques no cobertes, porten a moltes dones a recórrer a mètodes antihigiènics per gestionar la seva menstruació, com la utilització de cartons, papers de diari o teixits. L'ús d'aquests les exposa a patir infeccions i nombroses patologies relacionades, no només amb la seva salut física sinó també amb la seva salut emocional. Convé recordar que un cicle menstrual sa és un indicador de salut i contribueix a un bon equilibri hormonal i emocional. És per aquesta raó que cal garantir l'accés a lavabos segurs i inclusius.

L'Amika George, amb 21 anys i fundadora de FreePeriods, va començar a investigar i forçar al govern anglès a oferir gratuïtament a les escoles productes d'higiene íntima. Igualment la nord-americana Nadya Okomato als 16 anys va crear l'organització Period.org, amb la que va aconseguir eliminar els impostos a 15 estats dels productes d'higiene íntima.

La cultura menstrual no es pot abordar només des d'un punt de vista de consum de productes d'higiene, ja que va molt més enllà, però és imprescindible començar a fer aquest primer pas al nostre país. De fet, el Parlament escocès va aprovar el passat 26 de novembre de 2020 un projecte de llei per oferir de forma gratuïta productes d'higiene menstrual com compreses o tampons. D'aquesta manera Escòcia s'ha convertit en el primer país en establir, mitjançant una llei, la gratuïtat d'aquests productes, en un esforç per combatre la pobresa menstrual.

Per bé que la reducció o inclús l'eradicació dels impostos que graven els productes d'higiene íntima no és una competència municipal, sí que com a ciutat, tenim el deure d'afrontar la situació de pobresa menstrual al nostre municipi com un problema que impacta a les dones més vulnerables víctimes de la pobresa econòmica i de la manca d'educació menstrual. Més enllà de l'accés als productes per a la regla, cal fomentar el coneixement de tothom respecte la menstruació i fer-ho des de la coeducació des de la infància per tal d'empoderar les persones que menstruen, per trencar tabús i mites i també per educar en la diversitat.

Per aquest motiu és necessari reduir al mínim l'IVA dels productes sanitaris i d'higiene per la menstruació, en considerar-los productes de primera necessitat i garantir-ne la gratuïtat per a totes aquelles persones que ho necessitin, ja que per als col·lectius esmentats, els mètodes reutilitzables no sempre són una opció vàlida.

Tots els grups municipals de l'Ajuntament de Sabadell volem d'una banda, agrair la tasca de les dones sabadellenques que formen part de l'organització Period.org que ajuden a visibilitzar aquest fenomen lluitant per l'eradicació de la pobresa menstrual a la nostra ciutat, i d'altra, volem impulsar accions concretes que ensenyin a tractar la menstruació d'una forma integral (física i emocional) per combatre l'estigma menstrual. Accions que ajudin a prevenir impactes en la salut de les persones menstruants derivats d'un ús inadequat de productes per la higiene íntima, i que permetin eradicar la pobresa menstrual de les sabadellenques que es troben en contextos socioeconòmics més vulnerables.

Per tot això exposem al Ple municipal els següents acords:

PRIMER.- Que per part del servei de Salut de l'Ajuntament de Sabadell es realitzin formacions per eradicar l'analfabetisme menstrual i per a una menstruació saludable, des d'una perspectiva interseccional, destinada especialment a col·lectius de joves, de dones en situació de vulnerabilitat i d'homes trans i que abordi, sense ànim exhaustiu, els següents aspectes:

- Tipologies de materials i productes d'higiene íntima i riscos derivats d'un mal ús així com de les mesures arrengrades amb la sostenibilitat i nous productes reutilitzables.

- Efectes secundaris de la menstruació des d'un punt de vista mèdic com emocional, conseqüències sobre medicació crònica (com, per exemple, les pastilles anticonceptives), malalties com l'endometriosi, etc.

- Sensibilització i normalització de la menstruació com a realitat quotidiana de les dones i els homes trans.

SEGON.- Que es considerin els productes d'higiene íntima com a béns de primera necessitat i estiguin disponibles de manera gratuïta per a les dones i homes trans en situació de pobresa en els centres locals d'assistència social i s'inclouin en el repartiment de lots alimentaris a les famílies en situació de vulnerabilitat. Així com, garantir l'accés als lavabos d'edificis municipals a les persones en risc d'exclusió social per a la seva higiene menstrual.

TERCER.- Instar al Govern de l'estat a iniciar un projecte de llei en la línia escocesa, i que redueixi l'IVA que a dia d'avui, grava els productes d'higiene íntima amb un 10%, per tal que se'ls hi apliqui l'IVA súper reduït del 4%.

QUART.- Senyalitzar degudament els lavabos municipals amb cartells inclusius, tot estudiant la millor manera de fer-ho, davant l'objectiu que s'indiquin aquells lavabos amb una pica en l'espai privat que generen un entorn segur per, si cal, netejar la copa menstrual.

CINQUÈ.- Amb motiu del Dia Mundial per la Visibilització menstrual, el proper 28 de maig i cada any, il·luminar la façana de l'Ajuntament de color vermell per visibilitzar la menstruació i treballar per incorporar, de cara a propers anys, alguna xerrada o taller de conscienciació i visibilització.

SISÈ.- Instar la Generalitat de Catalunya a realitzar campanyes de difusió sobre productes d'higiene menstrual reutilitzables i sostenibles i fomentar-ne la seva venda al comerç local i de proximitat.

SETÈ.- Fer arribar aquests acords a la Generalitat i al govern de l'Estat espanyol.